

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Beschermen,
Aanpakken en Voorkomen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum 18 augustus 2020
Onderwerp Reactie brief vaste commissie voor Justitie en Veiligheid over de
implementatie van Richtlijn 2012/29/EU

Ons kenmerk
3001306

Uw kenmerk
1

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Hierbij stuur ik u mijn reactie op de brief van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid van uw Kamer d.d. 19 juni 2020. In deze brief wordt door de leden van de fracties van GroenLinks en D66 een aantal vragen gesteld naar aanleiding van het verslag van de Europese Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ.¹

Implementatie van de Richtlijn

De leden van uw Kamer geven aan dat het moeilijk is te achterhalen op welke punten de Nederlandse wet- en regelgeving (niet) voldoet aan hetgeen de Richtlijn voorschrijft. Deze constatering hangt onder meer samen met de grote reikwijdte van de Richtlijn. De Richtlijn betreft de positie van het slachtoffer op diverse terreinen en raakt dan ook een reeks van onderdelen van het strafproces.²

Daarnaast komt deze complexiteit door de manier waarop Nederland richtlijnen op het gebied van de strafvordering implementeert. Richtlijnen worden zo veel mogelijk verwerkt in de bestaande Nederlandse wetgeving. In dit geval is de implementatie hoofdzakelijk verricht door wijziging van het Wetboek van Strafvordering en door een aantal onderwerpen uit de Richtlijn in de Nederlandse wet te delegeren naar het niveau van een algemene maatregel van bestuur (AMvB).³ In deze AMvB zijn meer gedetailleerde voorschriften opgenomen. Met deze aanpak is nagestreefd dat de systematiek van het Wetboek van Strafvordering niet wordt doorkruist en evenwichtig blijft.

Bovendien hoefde een aantal richtlijnbevestigingen niet te worden geïmplementeerd, omdat de inhoud hiervan al deel uitmaakte van bestaande Nederlandse

¹ COM(2020)188; zie voor de behandeling in de Eerste Kamer dossier E200008 op www.europapoot.nl.

² Onder meer: de aangifte, informatie over rechten, informatie over de strafzaak, toegang tot processtukken, vertolking en vertaling, vordering van schadevergoeding, individuele beoordeling, beschermingsmaatregelen, slachtofferhulp en opleidingen.

³ Besluit slachtoffers van strafbare feiten.

wetgeving. Tevens bevat niet elke bepaling uit de Richtlijn een opdracht tot regelgeving op nationaal niveau. Een aantal bepalingen geeft geen rechten aan het slachtoffer maar omvat een instructienorm voor een overheidsorgaan, die niet hoeft te worden omgezet in regelgeving. Als dat het geval is wordt dit in de memorie van toelichting bij de implementatiewet in concreto uiteen gezet.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Beschermen,
Aanpakken en Voorkomen

Datum
18 augustus 2020

Ons kenmerk
3001306

Dit geheel van factoren heeft tot gevolg dat het grondig onderzoek vergt om te beoordelen of Nederland aan zijn implementatieverplichtingen heeft voldaan. In maart 2019 heeft de Europese Commissie in het kader van een inbreukprocedure tegen Nederland een met redenen omkleed advies uitgebracht op grond van artikel 258 VwEU. In reactie hierop heeft Nederland een overleg gehad met vertegenwoordigers van de Europese Commissie, een aantal regelingen genotificeerd (in aanvulling op een eerdere notificatie aan de Europese Commissie) en in een brief een inhoudelijke schriftelijke reactie gegeven op het advies. Naar aanleiding hiervan heeft de Europese Commissie in het voorjaar van 2020 de ingebrekestelling van Nederland beëindigd.

Omwille van de voornoemde complexiteit verzochten de leden van uw Kamer mij om per onderdeel van het verslag van de Europese Commissie aan te geven of Nederland voldoet aan de bepalingen in de Richtlijn.⁴ Om aan dit verzoek gehoor te geven is in de bijlage bij deze brief een transponeringstabel opgenomen. Hieruit blijkt hoe alle richtlijnbevestigingen per onderdeel in Nederland zijn geïmplementeerd.

In de landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten is een conceptversie van een nieuw Wetboek van Strafvordering in procedure gebracht. Hierin zijn bepalingen opgenomen ten aanzien van het slachtoffer, zoals het recht op informatie over zijn rechten en het verloop van de opsporing, vervolging en berechting, het recht op inzage in het strafdossier om zodoende stukken te kunnen laten toevoegen, het recht zich te voegen als benadeelde partij en het spreekrecht. Zodra de gelijktijdige invoering van dit Caribisch Wetboek van Strafvordering in de landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten plaatsvindt, zal worden bevorderd dat zoveel mogelijk gelijktijdig een daarop aangepast Wetboek van Strafvordering voor de BES-eilanden in werking zal treden. De hiervoor benodigde conceptwetteksten zijn voorbereid. Daarmee zal de gelijkkluidendheid van het strafprocesrecht in het Caribisch gedeelte van het Koninkrijk in vergaande mate zijn gewaarborgd en daarmee ook de slachtofferrechten.

Gevolgen van videoverbinding voor spreekrecht van slachtoffers

Tevens vragen uw Kamerleden aandacht voor mogelijke consequenties van de coronacrisis voor de uitoefening van het spreekrecht door slachtoffers, gelet op de mogelijkheid om strafzaken via een videoverbinding te voeren. Artikel 28 Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid maakt het inderdaad mogelijk om zittingen te laten plaatsvinden via videoconferentie.⁵ Het tweede lid maakt echter een uitzondering voor de inhoudelijke behandeling van de strafzaak, deze moet altijd in een zittingszaal plaatsvinden. Desgewenst kunnen slachtoffers hun verklaring wel via een videoverbinding afleggen. Eveneens is het mogelijk dat de

⁴ De Europese Commissie onderscheidt in haar verslag de volgende onderdelen: toepassingsgebied en definities (artikel 2), toegang tot informatie (artikelen 3-7), procedurele rechten (artikelen 10, 11, 13, 16 en 17), toegang van slachtoffers tot hulporganisaties (artikelen 8 en 9), herstelrecht (artikel 12) en recht op bescherming van slachtoffers (artikelen 18-24).

⁵ Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid (Inwerkingtreding 24 april 2020).

verdachte niet in persoon aanwezig is, maar via een videoverbinding wordt gehoord.⁶

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Beschermen,
Aanpakken en Voorkomen

In het begin van de coronacrisis zijn veel zittingen aangehouden. Dat betekende uitstel voor alle procesdeelnemers, ook voor het slachtoffer. Sinds 11 mei jongstleden zijn de zittingen in de gerechtsgebouwen hervat, waarbij voorrang is gegeven aan strafzaken, jeugd(straf)zaken en familiezaken. Slachtoffers kunnen derhalve naar de zitting komen om gebruik te maken van hun spreekrecht.

Datum
18 augustus 2020

Ons kenmerk
3001306

Informereren slachtoffers over strafzaak en detentieverloop

Verder vragen de leden van uw Kamer of slachtoffers van ernstige misdrijven in alle gevallen worden geïnformeerd over de beslissing die in de betreffende strafzaak is genomen en over de vrijlating van de dader. Slachtoffers worden altijd geïnformeerd over de uitspraak van de rechter in hun strafzaak. Ook worden zij op de hoogte gesteld wanneer het Openbaar Ministerie (OM) of de verdachte in hoger beroep gaat en worden zij ingelicht over de uitspraak in dit hoger beroep. De slachtoffercoördinatoren van het OM dragen er zorg voor dat slachtoffers hierover worden geïnformeerd. Daarnaast informeert het OM slachtoffers die dat wensen over het detentieverloop van de veroordeelde. Slachtoffers worden dan geïnformeerd over onder andere het eerste ongebeleide verlov, strafonderbreking, invrijheidstelling en ontsnapping. Hiermee wordt voldaan aan artikel 6 uit de Richtlijn.

Niveau Nederlandse herstelrechtvoorzieningen

Eveneens informeren de leden van uw Kamer naar het niveau van herstelrechtvoorzieningen in Nederland ten opzichte van andere Europese lidstaten. In Nederland voorziet artikel 51h Sv in een regeling voor herstelrechtvoorzieningen, waaronder mediation in strafzaken en herstelbemiddeling. Daarnaast zijn in het Besluit slachtoffers strafbare feiten enkele artikelen gewijd aan herstelrechtvoorzieningen. In mijn brief van 8 januari 2020 is het beleidskader herstelrechtvoorzieningen in het strafproces aangeboden aan de Tweede Kamer.⁷ In deze brief zijn ook de vervolgacties benoemd, onder andere op het gebied van wetgeving.

Herstelrecht is de laatste jaren in ontwikkeling, zowel in Nederland als in andere Europese landen. Daarbij is de inbedding van herstelrechtvoorzieningen en regelgeving in de nationale systemen van strafvordering belangrijk. Deze systemen verschillen per lidstaat, waardoor vergelijken lastig is. Verder merk ik op dat het niveau van herstelrechtvoorzieningen lastig kan worden gemeten, want hiervoor is geen objectieve maatstaf. Om deze twee redenen is het maken van een vergelijking met andere Europese landen niet goed mogelijk.

Aparte wachtruimtes voor slachtoffers in gerechtsgebouwen

Tot slot vragen de leden van uw Kamer naar de uitrusting van alle gerechtsgebouwen met betrekking tot afzonderlijke wachtruimtes voor slachtoffers. In algemene zin kan ik opmerken dat alle gerechtsgebouwen zijn voorzien van aparte wachtruimtes waar slachtoffers gescheiden van het andere publiek kunnen wachten.⁸ Om de beschikbaarheid van de wachtruimtes te kunnen garanderen en slachtoffers goed te kunnen begeleiden is het van belang dat de

⁶ Artikel 27 Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid (Inwerkingtreding 24 april 2020).

⁷ Kamerstukken II, 2019/2020 29 279, nr. 560.

⁸ Kamerstukken II, 33 552, nr. 58.

gerechten tijdig weten dat slachtoffers aanwezig willen zijn bij de zitting en wat hun wensen zijn. Daarvoor is het noodzakelijk dat slachtoffers op de hoogte zijn van de beschikbare voorzieningen, zodat zij in een zo vroeg mogelijk stadium hun wensen kenbaar kunnen maken. De gerechten hebben daarom ingezet op de verbetering van de informatievoorziening over de beschikbare slachtoffervoorzieningen. Ook op de site van de Rechtspraak is informatie te vinden over de aanwezige voorzieningen voor slachtoffers.⁹

Overigens werken de gerechten ook aan het verbeteren van hun werkprocessen, zodat bodes ook actief aparte wachtruimtes kunnen aanbieden aan slachtoffers die niet voorafgaand aan de zitting hebben aangegeven hiervan gebruik te willen maken. Daardoor is het nu in de meeste gevallen voor slachtoffers mogelijk om ook zonder reservering van een aparte ruimte gebruik kunnen maken.¹⁰

De Minister voor Rechtsbescherming,

Sander Dekker

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Beschermen,
Aanpakken en Voorkomen

Datum
18 augustus 2020

Ons kenmerk
3001306

---

⁹ <https://www.rechtspraak.nl/Naar-de-rechter/Betrokken-bij-een-rechtszaak/Slachtoffer/Paginas/Slachtoffervoorzieningen-per-rechtbank.aspx>

¹⁰ Kamerstukken II, 33 552, nr. 58.